Oddermose 2026-08-31

Til: Vordingborg Kommunes kommunalbestyrelse

Emne: Anmodning om igangsættelse af kommunalt fællesprojekt efter kystbeskyttelseslovens §1a for sommerhusområdet ved Oddermosestrand

Denne anmodning fremsendes af en gruppe grundejere, som alle er medlemmer af Grundejerforeningen Oddermosestrand.

Baggrunden for denne anmodning er, at Grundejerforeningen Oddermosestrand blev hårdt ramt af stormfloden i oktober 2023, hvor 13 ud af 46 parceller blev oversvømmet, og kystdiget blev kraftigt nedbrudt. I december 2023 blev det på en ekstraordinær generalforsamling i grundejerforeningen vedtaget (39 ja- og 3 nejstemmer) at udarbejde et projektforslag til beskyttelse mod erosion og oversvømmelse af grundejerforeningens område.

Grundejerforeningen udarbejdede efterfølgende, sammen med COWI som rådgiver, et projektforslag. På den ordinære generalforsamling i maj 2024 blev det besluttet at indlevere en ansøgning om etablering af kystbeskyttelse af foreningens kystvendte arealer, samt sikring af oversvømmelsestruede arealer og matrikler langs den østlige del af foreningen efter §3 i kystbeskyttelsesloven.

Ansøgningen blev indleveret 30. juli 2024 og har været i myndighedsbehandling indtil 30. juni 2026, hvor foreningen modtog et afslag fra Vordingborg Kommune. Afslaget var begrundet i en afgørelse i Miljø- og Fødevareklagenævnet, om hvornår kystmyndigheden kan give tilladelse efter henholdsvis §3 og §1a i kystbeskyttelsesloven.

Vi har som anmodende individuelle grundejere hverken fagligt indblik, menneskelige og økonomiske ressourcer eller andre nødvendige kapaciteter for at stå for processen med at videreudvikle ansøgningen efter kapitel 1a, og derfor anmoder vi om, at Vordingborg Kommune påtager sig rollen som procesmyndighed og ansvar for, at vi får den ønskede og nødvendige kystbeskytte i sommerhusområdet Oddermose Strand.

1. Anmodning

Vordingborg Kommune anmodes om at fremme en sag efter kystbeskyttelseslovens §1a med henblik på at gennemføre et kystbeskyttelsesprojekt for at sikre betydelige ejendoms- og rekreative værdier, privat kloakering og anden infrastruktur samt fremtidig privat og ~~offentligbrug~~offentligt brug af et konkret område ved Oddermosestrand.

Vordingborg Kommune anmodes om at påtage sig rollen som procesmyndighed og dermed forestå organisering og projektledelse for udarbejdelse af en samlet ansøgning med projektbeskrivelse, miljøvurdering, bidragsmodel og vedtægt for det fremtidig digelag.:

- Videre projektudvikling inklusive tilpasning af projektet (henvisning til COWI rapport)
- Analyse af mulighederne for at reducere anlægsomkostninger og udarbejdelse af endeligt myndighedsprojekt og anlægsoverslag
- Fastlæggelse af de bidragspligtige ejendomme og udarbejdelse af bidragsfordeling

- Afklaring af finansieringsmuligheder, herunder kommunens mulighed for og villighed til at stille garanti for lån, der optages hos KommuneKredit (Belaster ikke kommunens låneramme jvf. lånebekendtgørelsens §3, stk. 2, nr. 3. for lånoptagelse) og ansøgning af statslige støttepuljer.
- Udarbejdelse af vedtægt for digelag og afholdes af stiftende generalforsamling
- Borgerinddragelse omkring projektet, bidragsfordeling, vedtægter mv.

Yderligere anmodes Vordingborg Kommune om at lægger ud for rådgiverudgifter og øvrige nødvendige projektomkostninger, indtil et digelag er oprettet, og bidragene kan opkræves. Allerede afholdt rådgiverudgifter til udarbejdelse af projektet ønskes dækket i størst muligt omfang.

2. Baggrund og behov for kystbeskyttelse

Grundejerforeningen Oddermosestrand er beliggende centralt i Hjelmbugt på Møn. Foreningen bestod oprindeligt af 46 sommerhusgrunde udstykket fra matrikel 14, Svensmarke By, Stege Landsogn i 1966. I dag består foreningen af 44 sommerhusgrunde, da 2 grundejere har gennemført matrikelsammenlægning i henholdsvis 2025 og 2026.

På nedenstående situationsplan ses sommerhusområdet mod vest og mosen/engområdet mod øst, adskilt af Engkarsen. Hele området er beskyttet af et 900 m langt kystdige (rødt). Diget er bygget i årene umiddelbart efter stormfloden i 1872. Det vestre dige (grønt) er grundejerforenings ansvar. Det østre dige (gult) er Oddermose digelags ansvar. Digelagets medlemmer er lodsejere i Oddermose, og her er grundejerforeningen et pligtigt medlem og bidrager med en part og har en stemme ud af 10. Grundejerforeningen er ejer af matrikel 14av, der bl.a. udgør fællesarealer mod kysten og Engkarsen mod Oddermose. I forbindelse med udstykningen af sommerhusområdet blev Engblommen og fællesarealet mod kysten fredet på foranledning af Møn Kommune. Den primære motivation for fredningen var at sikre offentligheden adgang.

Oddermose modtager overfladevand fra et stort opland. Oplandet mod vest er ca. 121 ha, hvoraf sommerhusområdet udgør 8 ha. Oplandet mod nord er ca. 55 ha. Vandet fra vest føres via dræn gennem sommerhusområdet og ud til Oddermose. En pumpestation i den østlige del af Oddermose løfter vandet ud i havet. Oddermose pumpelag er ansvarlig for regulering af vandstande. Medlemmer er lodsejere i Oddermose.

Efter perioder med megen nedbør, som det var tilfældet i løbet af vinteren 2023/2024, tøbruddet i 2026 og ved ekstremnedbørhændelsen i juli 2025 (140 mm), stuves vandet op i Oddermose.

Figur 1 Situationsplan

Rød: 900m kystdige fra ca. 1872. Grøn: Grundejerforeningens dige. Gul: Digelagets dige

Stormfloden i oktober 2023 ramte foreningen hårdt. Der var 3 digebrud, og området blev oversvømmet op til kote +2,0 m. 13 huse blev oversvømmet, og en del stod efterfølgende under vand i 6 måneder. Kystdiget og vejen ud for den fredede del af matrikel 14av blev voldsomt ødelagt, og sommerhusområdet står i dag uden tilstrækkelig kystbeskyttelse. Nedenfor ses kystdiget efter og før stormfloden.

Figur 2-10: Erosion af kystdiget ud for Engblommen. Billedet er taget ved nedgangen til stranden og viser tydeligt at kystbeskyttelsen med diget og stenkastningen er blevet borteroderet under stormen. Billede taget på besigtigelse 24. feb. 2024. Se før-billedet fra 2020 samme sted på Figur 2-5.

Figur 2-5: Foto 2. Orientering på Engblommen mod øst. Bemærk dige og nedgang til stranden på højre side af vejen. I dag er diget fuldstændig nedbrudt på strækningen, se Figur 2-10. Den ansøgte kystbeskyttelse er et nyt jorddige med skråningsbeskyttelse foran. Kilde: COWI MultiViewer

Figur 2 Kystdige før og efter stormfloden

Figur 3 Engkarsen søndag eftermiddag 22. oktober 2023

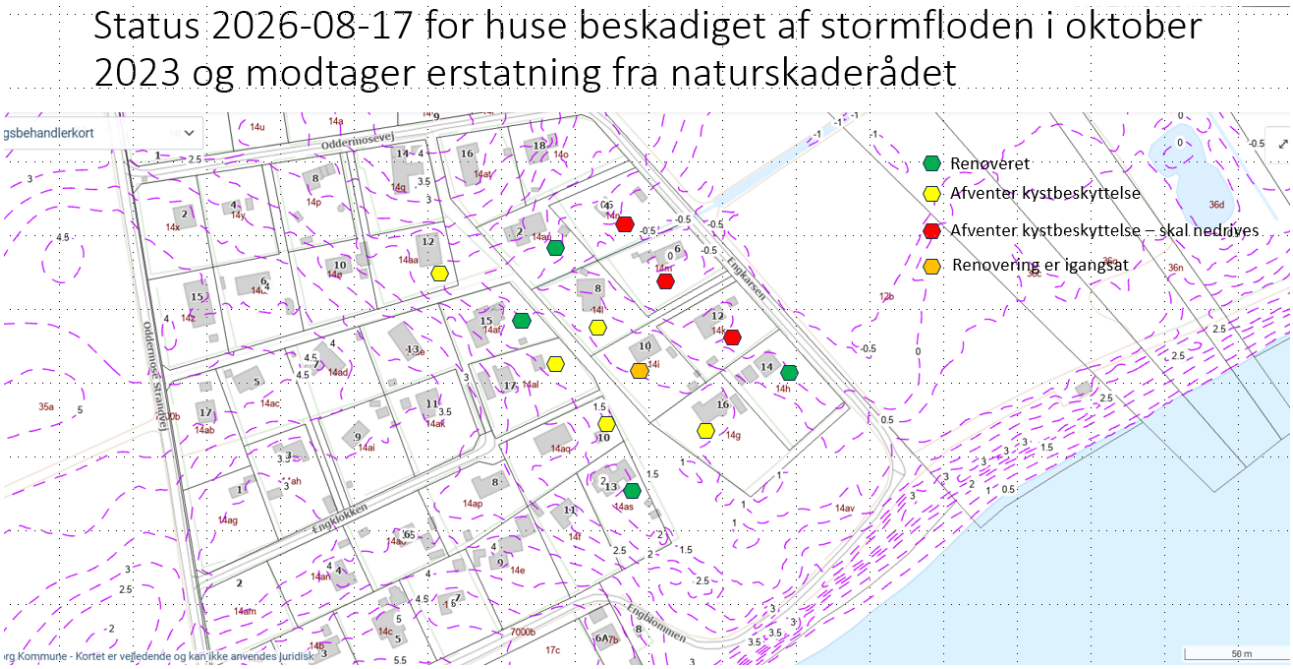

Figur 4 Beskadige huse

Det er væsentligt at bemærke, at langt hovedparten af de beskadigede huse efter oversvømmelsen endnu ikke er blevet genetablerede, da kystdiget efter stormfloden er mangelfuldt genoprettet med resterne af det gamle dige og sten, og sikringsniveauet dermed er utilstrækkeligt. Det har både store menneskelige og økonomiske omkostninger for alle berørte, hvis der kommer oversvømmelser på grundene igen.

Yderligere blev veje, stier, elforsyning, brugsvandsforsyning samt hoved- og stikledninger i dele af foreningens private kloakering oversvømmet. Kloakeringen er et vakuumsystem og gav derfor ikke anledning til forurening. Systemet er dog sårbart, da en enkelt fejl, f.eks. ledningsbrud inden for et oversvømmet område, kan sætte hele systemet ud af drift. Fejlfinding i et oversvømmet areal vil være tæt på umuligt.

Projektets formål er derfor at reducere risikoen for erosion og oversvømmelse og dermed sikre:

1. Betydelige ejendomsværdier
2. Rekreative værdier
3. Privat kloakering og anden infrastruktur

Derudover vil projektet bestå af en væsentlig klimatilpasning i forhold til håndtering af overfladevand. Yderligere sikres offentlighedens fremtidige adgang til området.

Med klimaforandringerne og en forventet levetid på 50 år vurderes projektets krav til sikringsniveau for højvandsbeskyttelsen på kote +2,50 m DVR90 baseret på den oplevede maksimale vandstandshøjde i oktoberstormen 2023 tilføjet en havspejlsstigning, som er svarende til fremskrivningen af havniveauet om 50 år på ca. 50 cm. Projektet planlægges at kunne håndtere et omfang af overfladevand svarende til en 20 års hændelse, svarende til DMI klimaatlas v2024b RCP8,5 2040-2070 døgnnedbør på 67 mm (2011-2040 er 65 mm).

3. Projektet

En udbedring og forstærkning af hele det 900 m lange kystdige er ikke fundet realistisk, da en funktionel og dokumenteret skråningsbeskyttelse mod havet har en anlægspris på 20.000-24.000 kr. pr. meter, svarende til en anlægspris på ca. 20M kr. for strækningen. Flertallet i Oddermose digelag har ikke økonomisk interesse og dermed ikke et økonomisk incitament til at forbedre sikringsniveauet for et omfattende og fuldt kystdige.

Foreningen har derfor udarbejdet et projekt i form af forstærkning af eksisterende kystdige med skråningsbeskyttelse ved Oddermosestrand matrikel 14av Svensmarke kombineret med et tværgående landdige på matrikel 12b, der adskiller Oddermose fra sommerhusområdet. En tidlig estimering af anlægsprisen er 30% af et 900 m langt kystdige.

Projektbeskrivelse og miljøkonsekvensvurdering udarbejdet af COWI 2024-08-27 er vedlagt denne anmodningen som bilag.

Det tværgående landdige og pumpestation udgør en sikring mod oversvømmelse fra Oddermose ikke kun ved stormflod men også ved ekstrem nedbør samt tøbrud.

Figur 5 Projektet

Som nævnt under afsnit 1, så anmoder vi om, at Vordingborg Kommune arbejder videre med projektforslaget fra COWI, og at Vordingborg Kommune i nødvendigt omfang (midlertidigt) dækker udgifter til at udarbejde den endelige projektansøgning.

4. Forslag til ejendomme der inddrages i beskyttelsen

Grundejerforeningen har siden sin stiftelse for ca. 60 år siden haft ansvar for kystbeskyttelse for det vestre dige og gennem pligtigt medlemskab i Oddermose digelag for det østlige dige. Grundejerforeningen har ligeledes ansvar for bagvand, privatkloakering og anden infrastruktur. Ejendommene i sommerhusområdet er pligtmæssige medlemmer af Grundejerforeningen Oddermosestrand. Fordelingen af de på de enkelte parceller faldende bidrag er altid sket med lige parter.

Ejendommene og grundejerforeningen vil have forskellig nytte af beskyttelsen:

1. Erosion af ejendom
2. Oversvømmelse af ejendom
3. Anden klimatilpasning

Alle vil have nytte af erosion- og oversvømmelse beskyttelse af foreningens fælles matrikel 14av, foreningens private kloakering og anden infrastruktur. Ligeledes vil alle have nytte af et beskyttet, tilgængeligt og velholdt område.

Det foreslås at alle pligtige medlemmer af Grundejerforeningen og Grundejerforeningen inddrages. Det skal vurderes om opstrøms lodsejere skal bidrage for forbedring af dræn kapacitet.

De pligtige medlemmer i grundejerforeningen er følgende matrikler:

14ar, 14b, 14c, 14d, 14e, 14f, 14as, 14au, 14n, 14m, 14l, 14i,14k, 14h, 14g,14ag, 14ah, 14an, 14ac, 14ao, 14ad, 14ai, 14ap, 14ak, 14aq, 14ae, 14af, 14al, 14z, 14ab,14x, 14t, 14y, 14u, 14æ, 14a, 14p, 14v, 14ø, 14r, 14aa, 14q, 14at, 14o.

Matrikel 14s er blevet sammenlagt med 14t og matrikel 14am med 14ar.

Denne anmodning er fremsendt af nedenstående grundejere der bredt repræsenterer medlemmer i Grundejerforeningen Oddermosestrand:

Navn:	**Adresse:**
Linda Illum Weng	Engkarsen 2
Lisbet Rasmussen	Engkarsen 4
Ann Fryd	Engkarsen 6
Dorte og Michael Nielsen	Engkarsen 10
Annette og Peter Foged	Engkarsen 12
Inger Nyboe Johansen	Engkarsen 14
Carsten Beck	Engkarsen 16
Mette Hjort Rasmussen og Espen Jimenez Solem	Engblommen 5
Elisabeth og Lars Granzow	Engblommen 13
Lilian og Svend-Erik Knudsen	Engklokken 10
Lisbeth Konge og Simon Gerts Larsen	Engklokken 15
Peter Klingenberg	Oddermosestrandvej 15
Nynne Frøhlke Bonke og Troels Frøhlke Nielsen	Oddermosestrandvej 17